

LƯU VĂN QUẾ

**CỘT CỜ
HÀ NỘI,
MỘT
CÔNG TRÌNH
KIẾN TRÚC
ĐỘC ĐÁO**

Cột cờ Hà Nội được xây cất năm 1812, đầu đời nhà Nguyễn và giữa đời Vua Gia Long. Cột cờ gồm 3 tầng đế, xây cất chồng lên nhau, một thân trụ cờ xây thẳng đứng ở giữa và 1 chóp nón trên thân trụ.

HÌNH DÁNG

Các tầng đế đều được xây theo hình chóp vuông cụt, nhỏ dần về phía trên và xây chồng lên nhau:

- Tầng đế thứ nhất có cạnh dài 42m, hai bên có 2 cầu thang xây bằng gạch dẫn lên tầng 2.

- Tầng đế thứ hai có cạnh dài 30m, xung quanh có 4 cửa. Cửa hướng Đông có đắp 2 chữ nổi "NGHÊNH HỨC" (Đón ánh sáng ban mai). Cửa Nam có 2 chữ "HUỐNG MINH" (hướng về ánh sáng). Cửa Tây cũng có 2 chữ "HỒI QUANG" (ánh sáng phản chiếu). Riêng cửa Bắc không thấy có đề chữ.

- Tầng đế thứ ba có cạnh dài 15m, có cửa lên cầu thang trong

thân trụ cờ.

- Thân trụ cờ nằm trên tầng đế thứ 3 và cũng được xây cất theo hình trụ, có 8 cạnh thon nhỏ dần lên phía trên và mỗi cạnh dài 3m. Trong thân trụ này có cầu thang xây hình xoáy tròn ốc dẫn lên tới đỉnh.

Toàn thể thân trụ được soi sáng và thông hơi bằng 39 lỗ hình hoa thị và 8 lỗ hình rì quạt. Những lỗ này được đặt dọc theo mỗi cạnh và mỗi cạnh đều có từ 5 đến 6 lỗ thông hơi.

- Đỉnh cột cờ là 1 cái lầu hình bát giác, to hơn phần ngọn của thân trụ cờ và cũng có 8 cửa sổ tương ứng với 8 cạnh của thân trụ. Lầu cao hơn 3m, giữa lầu là 1 đế trụ hình tròn, đường kính 0.50m, nhỏ dần phía đỉnh lầu và là nơi để cắm cán cờ cao 8m. Như vậy, toàn thân cột cờ gồm có:

- 3 tầng đế cao	20m
- thân trụ cờ cao	40m
Cộng	60m

THỰC HIỆN

Cột cờ không những là một công trình xây cất phòng ngự lúc cận chiến mà còn là nơi tượng trưng cho uy quyền và sức mạnh của quốc gia, nên toàn bộ công trình, tuy không nguy nga lộng lẫy, nhưng mọi bộ phận đều hài hòa cân xứng tuyệt vời:

- 3 tầng đế hình vuông, xây chồng lên nhau đã tạo cho toàn bộ công trình thêm vững mạnh.

- thân trụ hình bát giác (gần giống như 1 hình tròn) nằm giữa một hình vuông, đã tạo cho phần bố cục một vẻ mỹ quan cân xứng. Vật liệu xây cất chỉ dùng gạch đất nung, xây với hồ vôi cát, nhưng với 60m chiều cao của phần nổi, cùng với phần nền móng chìm sâu trong lòng đất, được xây cất theo phương pháp cổ điển là dùng tường chịu (mur porteur) đã giải đầu gần hai trăm mùa mưa nắng, đã "tro gan cùng tuế nguyệt" gần 2 thế kỷ mà chưa thấy một vết nứt trên tường, hay một hiện tượng lún nơi nền móng.

Giàn giá (échafaudage) chỉ là bằng tre, bằng luồng, buộc bằng mây bằng lạt mà tất cả đường ngang nét dọc đều thẳng tắp, không một chỗ nào méo mó hay lệch lạc, chúng tỏ, ông cha chúng ta, ngày xưa, đều là những tay thợ giỏi, những nhà xây cất có tài.

Trong các năm 1894 đến năm 1897, chính phủ Pháp đã cho phá hủy, gần như hầu hết, các công trình xây cất phòng ngự và kháng chiến trước đây của chính phủ Nam triều như tường thành, doanh trại hay hào lũy, nhưng đã chừa lại cây cột cờ này, 1 trong những công trình kiến trúc độc đáo và ngạo nghễ của dân tộc ta.